

සෞඛ්‍ය දහමේ අසිරි මවන කන්තෙලිය, දෙදියගල, නාකියා දෙණිය වන සංකීර්ණය

ශ්‍රී ලංකාවේ නිරිත දිග ප්‍රදේශය ජෛව විවිධත්වයෙන් ඉතා පොහොසත් ප්‍රදේශයකි. නිරිත දිගින් ගාල්ලට කි.මී.35 ක් ඊසාන දෙසට වන්නට පිහිටා ඇති කන්තෙලිය, දෙදියගල සහ නාකියාදෙණිය වන සංකීර්ණය දකුණු ප්‍රදේශයේ සුවිශේෂී වන ගොමුවකි. එය පහතරට වැසි වනාන්තරයක් ලෙසද සැලකේ. උඩුගම - හිනිදුම- තවලම මාර්ගයේ ගමන් කර මෙම වනසංකීර්ණයට පිවිසිය හැක. කෝරලේගම, පනංගල, මල්ගතාව, හිනිදුම, තවලම, මල්ගල්ල, ඕපාත, වීරපාත, තැන්නහේන, දීගල, දෙදියගල, අලුත් වත්ත, උඩුගම, ගල්ලක්දල යන ගම්මාන මැදිකොට ගත් මනරම් වන පෙදෙසක් ලෙස මෙම වන සංකීර්ණය හැඳින්විය හැක.

කන්තෙලිය මුළු බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 5306ද, දෙදියගල හෙක්ටයාර 3504ක්ද, නාකියාදෙණිය හෙක්ටයාර 1329කින් ද යුක්තය. මීටර් 60 - 425 ක් දක්වා උසින් වූ කඳු ගැට හා නිම්න වලින් හෙබි තුම්යක් වන මෙම වනාන්තරයේ උසම ස්ථානය ලෙස කබ්බලේ කන්ද (උස අඩි 1800) සැලකේ. මෙම වනාන්තර ප්‍රදේශය ගිං ගඟ හා නිල්වලා ගඟ යන ගංගාවන්හි ප්‍රපෝෂක ප්‍රදේශයක් වේ. කන්තෙලිය ප්‍රපෝෂක වන ප්‍රදේශය තුලින් කුඩා දිය පහරවල් හා පල මාර්ග රාශියක් ආරම්භ වන අතර ඒවා කන්තෙලිය ඇල, නතිකිත්ත ඇල, උඩගම ඇල හා තවත් පල මාර්ග රාශියක් පෝෂණය කර අවසානයේදී ගිං ගඟට එකතු වේ. අනගිමල ඇල්ල හා නාරංගස් ඇල්ල යන මනස්කාන්ත දිය ඇලි දෙක මගින් කන්තෙලිය වන පෙදෙසට අපූර්ව සුන්දරත්වයක් එකතු කරයි.

කන්තෙලිය, දෙදියගල, නාකියාදෙණිය වන සංකීර්ණ ප්‍රදේශයේ සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය 27°C පමණ වන අතර, උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 4-5 දක්වා පරාසයකින් වෙනස් වේ. උපරිම උෂ්ණත්වය මාර්තු සිට මැයි මැද දක්වා කාලයේ දක්නට ලැබෙන අතර සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මිලි මීටර් 3750ක් පමණ වේ.

පහත රට තෙත් සදාහරිත වනාන්තර ගණයට ගැනෙන මෙම වනාන්තරය ජෛව විවිධත්වය වැඩිම වනාන්තරයක් වන අතර එහි දුන්න, හොර, නා ශාක බහුලව දක්නට ලැබේ. දුර්ලභ ශාක වර්ගයක් වන මැන්ඩෝරා ශාකයද මෙහි දැකිය හැක. නා වර්ග 3ක් වන බටුනා, දිය නා, රැන් නා ද දුර්ලභ ගණයේ ඕකිඩ් වර්ග ද, අවුරුදු සියයකටත් වඩා පැරණි අඩි 26ක් පමණ වට ප්‍රමාණය වන ගසක් ද, විශාල ප්‍රමාණයේ පුස් වැලක් ද දක්නට ලැබීම මෙහි වටිනාකම කියාපාන එක් සාධකයකි. කටුවල, හිඟුරල වැනි වැල් වර්ග ද, වෙනිවැල් ගැට, කුඩා හැඩයා, මහ හැඩයා, වනරාජ, සඳ රාජ, කොකුම්, නවහන්දි, හාතවාරිය, කොතල හිඹුටු, රසකිඳු ආදී ඖෂධ වර්ග ද, මෙම වනාන්තරය තුලින් සොයා ගත හැක. කදුලැස්ස, නිල් මොණරැස්ස, බාඳුරා වැනි මාංශ භක්ෂක ශාකද මෙම වනාන්තර පද්ධතිය තුළ ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ වනාන්තර ආශ්‍රිතව කරන ලද අධ්‍යයනයකට අනුව කන්තෙලිය, දෙදියගල හා නාකියාදෙණිය වනාන්තරවල පිලිවෙලින් කාෂ්ඨීය ශාක විශේෂ 234, 188 හා 234ද, ඉන් 155ක්, 124 හා 132 ක් පිලිවෙලින් ඒක දේශීය ශාක විශේෂ වේ. 159ක්, වනාන්තර තුනම එක්ව සැලකූ විට, ඒක දේශීය ශාක විශේෂ 159 ක්, ඒක දේශීය කුල 41 ක් සහ ශාක ගණ 94ක් ද ඒ තුළ දක්නට ඇත. සිංහරාජ වනාන්තරය හා සැලකූ කළ, සිංහරාජ වනය තුළ මුළු ශාක විශේෂ 211ක් ද ගණ 119ක් ද, කුල 43ක් ද දැකිය හැකි අතර කන්තෙලිය, දෙදියගල, නාකියාදෙණිය වන සංකීර්ණ තුළ මුළු ශාක විශේෂ 319ක් ද, ගණ 194ක් ද, කුල 75ක් ද දක්නට ලැබේ. ඒ අනුව සිංහරාජ වනාන්තරයටත් වඩා වැඩි ශාක විවිධත්වයක් මේ තුළ ඇත.

වර්තමානයේ දී මේ වන සංකීර්ණය තුල ඇත්තේ ද්විතීකව වර්ධනය වූ ශාක ප්‍රජාවක් වන අතර මෙහි අරටුව සහිත ශාක විශේෂ වියන් ස්ථරයේ දක්නට ලැබෙන්නේ මෘදු දැව සහිත ශාකයන්ය.

2000 වර්ෂයේදී කරන අධ්‍යයනයන්ට අනුව මෙම වනාන්තරය තුල සත්ත්ව විශේෂ 220ක්

පමණ සිටින බවත්, ඉන් 41 ක් ශ්‍රී ලංකාවට අවේණික සතුන් වන බවත් සොයා ගෙන ඇත. එම තොරතුරු වාර්තාවල සඳහන් වන පරිදි වනාන්තර පද්ධතිය තුල ජාතික වශයෙන් මෙන්ම ගෝලීය වශයෙන්ද වද වී යාමේ තර්ජනයට ලක් වූ සත්ත්ව විශේෂයන්ද වේ. මෙම සතුන් අතර කටුස්සන්, ගෙම්බන්, ගොළුබෙල්ලන්, සර්පයින්, සමනලුන්, වඳුරන්, සහ රිලවුන් ආදී සතුන් ද අවේණික මාළු වර්ග ගණනාවක්ද, උණ හපුළුවාද දක්නට ලැබේ. අවට ගම්වාසීන්ගේ ජීවනෝපාය මාර්ග අතර පැණි හා හකුරු නිෂ්පාදනය, ඒ සඳහා කිතුල්

මැදීම, ගෘහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සඳහා වේවැල් හා උණ ලී ලබාගැනීම ආදී කුඩා කර්මාන්ත වේ. සොබා දහමේ මහඟු දායාදයක් වූ අපූර්ව සුන්දරත්වයක් හා වටිනාකමක් කැටි කොට ගත් මෙම වන සංකීර්ණය සුරැකීම අපගේ යුතුකමක් වන අතර වන පද්ධතිය හැරුණුම සඳහා යන පිරිස් ඔවුන්ගේ පා සටහන් පමණක් ඒ තුළ තබා යාම අගය කළ යුතුය.

උපාලි ජයසුමන
ස්වභාවික සම්පත් කළමනාකරණ අංශය
පරිසර අමාත්‍යාංශය

